

A Pénzügyminisztérium elszámolása az árvízkárok rendezésére befizetett összegekről

A Pénzügyminisztérium elszámolt azokkal az összegekkel, amelyeket a közületek az 1970. évi árvíz- és belvízkárok enyhítésére befizettek és — egy korábbi kormányrendeletnek megfelelően — tájékoztatja erről a lakosságot. A központi költségvetési szervek, a tanácsok, a minisztériumi és tanácsi vállalatok és egyéb szervek összesen 1595 millió forintot fizettek be. Ebből Szabolcs megye 227,5 millió, Csongrád megye 51,1 millió, Borsod és Békés megye 13,3, illetve 13,1 millió, Szolnok megye 11,8 millió, Hajdú megye 5,9 millió, Szeged város pedig 5,8 millió forintot kapott az árvíz elhárítási védekezésre, illetve a károk helyreállítására. Az említett befizetésekből térült meg a vízügyi szervek védekezési és helyreállítási költségeiből körülbelül egymilliárd forint, ezenkívül több tízmillió forintos támogatást nyújtottak súlyosan károsult állami és társadalmi szervezeteknek, illetve mezőgazdasági termelőszövetkezeteknek.

A Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa kezdeményezésére a mezőgazdasági tsz-ek 145 millió forint pénzből és természetbeni támogatást ajánlottak fel. Ebből eddig 105 millió forintot már megkaptak a károsultak. Az akció még tart, és várható, hogy március végéig a felajánlások realizálódnak.

Az OKISZ-akcióban a károsult kisipari szövetkezetek társzövetkezeteik fejlesztési alapjából és kölcsönös támogatási alapjából pénzből és természetben 22 millió forintot kaptak. Ezenfelül az OKISZ 2,9 millió forinttal segítette a károsultakat saját megtakarításai-ból.

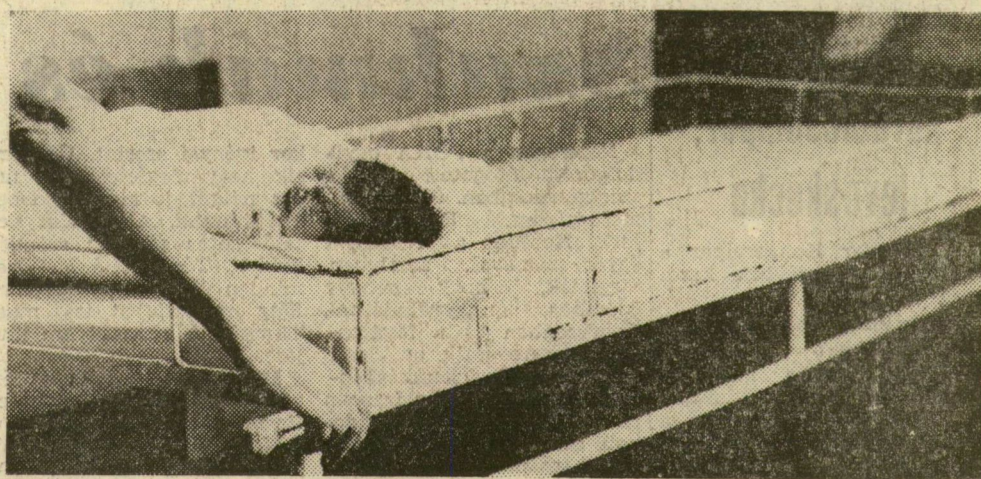
Az általános, fogyasztási és értékesítő szövetkezetek fejlesztési forrásaikból 25,2 millió, kölcsönös támogatási alapjukból pedig 35,9 millió forinttal járultak hozzá társzövetkezeteik kárainak rendezéséhez.

A lakosság befizetéseiről a Magyar Vöröskereszt már korábban tájékoztatást adott. (MTI)

Engels- emlékkiállítás

Szegedre került és a Horváth Mihály utcai képtár második emeletén látható az a vándorkiállítás, amelyet Engels Frigyes születésének 150. évfordulója alkalmából a munkásmozgalmi intézet tavaly állított össze. Sajnos, a bemutató anyaga nem teljesen azonos a budapestiével. Ebből hiányoznak az ott látott eredeti dokumentumok. De még így is nagyon meggyőző, tanulságos és szemléletes az anyag.

Az egész múlt századot átfogó anyag — arcképek, városképek, térképek, kéziratos iratok, újságok, könyvek fotói — Engels születésének esztendejével, 1820-szal kezd az események ismertetését. Végigkíséri Engels életútját, bemutatja kortársait, kapcsolatát Marx-szal, legfontosabb műveit, munkásmozgalmi tevékenységét. Számunkra különösen érdekesek a magyar vonatkozások. A kiállításon egyebek közt látható az a magyar újság — Budapesti Híradó —, amely egyik 1845-ös száma először közölte Magyarországon Engels nevét. Ettől kezdve megismerjük a közléseket, az újságok a nagy forradalmár műveiből is publikálnak részleteket. Hasonlóképpen érdekes és tanulságos az az anyag, amit a 48-as szabadságharcra kapcsolatban mutat be a kiállítás, valamint a nagy munkásvezérre, Frankel Leóra vonatkozó dokumentummásolatok.

Szegedi krétakör

Egy kaukázusi monda mesés világát elevenedik meg Brecht ismert drámájában: két anya harcol a gyerekéért. A gyermek — vér szerint — csak egy anyáé. De megilleti-e az édesanya név azt, aki elhagyja gyermekét? Kié a gyerek: aki életet ad neki, vagy aki felneveli?

A népi monda egyértelműen ítél: az az igazi anya, aki a szeretetet adja. Gruse az igazi anya, aki megővte a pólyás apróságot, s aki beáll a megrajzolt krétakörbe a szülő anyával, hogy a végéig megmérkőzzék azért, akit nem a szíve alatt hordott, de a szívében hord. Aki vállalja azt is, hogy, ha muszáj, elengedi, mert akit ketten kétfelé húznak, azt szétépipik.

Valójában mit is kérdezek ettől az asszonytól? Mit nem tudok még róla?

A KÖRBEN

— Ezt a kislányt én is elvesztettem — mutat a képre Gombkötő Pálné, a szegedi Magyar Tanácsköztársaság útján a szoba-konyhás kis lakásban. — En neveltem fel, mikor 16 éves lett, megtalálta a bátyja. És elcsalta. Erek múlva, már asszonyfejjel, sóvárgó szívvel viszszaírt. Megbocsátani tudtam, de túl nagy sebet ejtettem, talán sosem fog begyógyulni.

Könnytelenül síró szemekkel mondja, ugyanúgy, mint ahogy 18 éves fia halálát. Mióta a gyászt hordja szívében, elhagyott kis fiókat vállalt. Mindig lányokat. Most három gyermek anyja. Az óvodás kis Olgi itt topog-csacsog körülöttünk, hozzá élénk a sok játékot, a ruhákat: ezt anyuka vette, ezt az intézet adta. Aztán Jolika, meg Ibolya székényeit mutogatja, aztán a zongora elé pattan, kedves kis dallamot pötyögtetnek ki az ügyes kis ujjak — „de az Ibi, az tud ám még csak zongorázni!” — mondja lelkendezve. — „Most lesz neki... mi lesz neki, anyuka?”

— Hangversenye lesz Ibinek — simogatja meg a kis cserfes kislányka fejét Gombkötő Pálné. — Hatodéves a zeneiskolában Ibi, kitűnő tanuló, a zongora is miatta van. Büszke vagyok rá, hogy ezt is megadhatom, és mindent, amit egy család nyújthat a saját gyerekeknek. Ibi most az „elsőszülött”, 1958 óta neveljük.

Három gyerek, más-más családból. Itt testvérek lettek — itt, ahol csak nevetés van, szomorúságot és csak a gyengébb osztályzatok okoznak. Két nyugdíjas ember — s tele a kamra, befőttes, és kolbász meg szalonna. Miattuk és nekik — a gyerekeiknek.

A Gombkötő házaspár nem tudja megszámolni, hány gyereket nevelt fel, hiszen csak rokongyerekek közül volt négy náluk. Mind az övék, ide hazajön valahány.

— Csak ezekre is úgy kell vigyázni, hogy rájuk ne legyen a familia. Nem bírnam ki, hogy elvigyék őket.

T. Péternének oda a nyugalma december óta. A kislánykaért — nevezzük Évikének — jelentkezett az apja, hogy engedje el a téli szünetire az intézet hozzá. Szűcs Józsefné gyermekvédelmi felügyelő most azt mondja: talán kár is volt megmondani a nevelőanyukának. Hiszen az intézet nem engedélyezte a látogatást, s az apa azóta sem érdeklődött, a nevelőszülőket meg teljesen felkavarta az eshetőség, hogy a szép, okos nagylányt elcsalják tőlük.

— Tizenegy éve van nálunk. Rokonok szomszédjainál volt kihelyezve gondozásra, és rosszul bántak vele. Addig sosem gondoltam rá, hogy magamhoz vegyem gyermekét, pedig nekünk nem lehetett sajátunk. Ót nagyon megszerettem. Nem

volt nehéz megkapnom, mert akkor már feljelentették a kegyetlen nevelőszülőket, s az intézet örömmel átadta nekünk. Most nagyon elkeseredett vagyok, mert retteggek, hogy megtarthassam — de akárhogy is lesz: szebbé tette az életünket, értelmes dolog volt érte dolgozni, vele élni.

Annyi embert és sorsot megismertem már..., de ennek az anyaszívű asszonynak a gondja hihetetlenül megrendített. Láttam már sírni fájdalomból. Dacból. Csalódásból. S most, íme: téhetetlenségéből, rettegésből is látok.

— Utoljára az tört össze ennnyire, hogy a férjem halála után nem sokkal, amikor még fel sem igen eszméltünk a csapásból, megmondták a szomszédok a kislánynak, hogy nem én vagyok az édesanyja, s hogy nem az édesapját siratja. Nem tudom elmondani..., visszaidézni azt a napot, amikor ezt meg kellett beszélnünk. Sőt azóta is foglalkoztatja, hogy testvérei vannak. „En mindenhol itt maradtam, nekem te vagy az anyukám!” — mondta, s ez most már tényleg így van, mert édesanyja meghalt két éve. Az apjától félek, nem magam miatt csak, ne higgye, hogy önzésből — őt is félttem, mert szétzilált, alkoholist a család, szanaszét szórta a gyerekeket. Tudom, hogy neki jobb, ha sosem ismeri meg őket. De az én szívem sincs köből irántuk — napokig nem aludtam a kétségek miatt, mikor egyszer összetalálkoztunk egy kisfiúval. A kisfiúról csak én tudom, hogy a testvére. És nem merem megmondani, mert ha megismerik egymást, netán nyomra vezet ez a szál. De örülök, hogy jól teszem-e, és félek, hogy nem bírnám a harcot. Mert a kockázattól félek.

KI RAJZOL KÖRT?

A mi gyerekeink ezek az élő szülők árvái, nekünk kell őket nevelni és szeretni, szeretni kétszeresen is. Legtöbbször senki sem állna a „körbe” megmérkőzni, de ha kétfelé húznak is őket, a gyermekvédelmi hálózattal közbelép az állam: senkit sem enged széttepedni. Senkit sem hagy prédára. Ha kell, eltölti a fel-fellobbanó vonzalommal meglepetésszerűen jelentkező szülőt. Szinte rejtegeti ezeket az otthon talált fiókat, bizony félti a vérszerinti rokonoktól is. És mindenben segíti azokat, akik felnevelésüket vállalják, öröködnék anyagi jólétük és a szeretet hőfoka felett is. De sok vérszerinti szülő nem felel meg azoknak a követelményeknek, amit egy nevelőszülőtől számon kérnek, ha gyermeket kér gondozásra!

A kis elhagyott „csomag-nak”, Edikének is jobb, ha sosem tudja meg, ki volt az az asszony, aki megszülte, de az anyaság legszebb perceiben eltárazta. Biztosan akad számára egy anyaszívű anyja. Ó azé lesz, aki szeretni fogja.

P. Szőke Mária

Kellene, de nem milliókért

Hogyan lehetne létrehozni Szegeden kijózanító állomást?

A részeg emberekről többnyire tréfás hangnemből beszélünk. Kivételes esetek természetesen vannak: ha például munkából hazafelé menet, amikor részegen kívül mások nem is igen járkálnak az utcán, belénk kötnék, ha éjszakánként évadjanak éppen az ablakunk alatt kezdenek el ordítani, vagy ha éppen betegen fekszünk abban a kórházban, ahová hivatalból szállítják be őket egy kis gyomormosásra, s miattuk sem az inspekciós személyzetnek, sem nekünk nincs egy pernyi nyugtunk sem. „A városban egyre több a botrányt okozó részegek és ittas állapotban rendzavarást elkövetők száma. Ezek kijózanítására, más nagyvárosokhoz hasonlóan, indokolt ma már a toxikológiai állomás felállítása. Ehhez kérjük a végrehajtó bizottság intézkedését” — szövelt a tanács vb novemberi ülésére beterveztett rendőrségi jelentés egyik passzusa.

Valóban: miért nincs Szegeden toxikológiai állomás, vagy ahogy köznyelven mondják, kijózanító szoba?

A kérdés egyáltalán nem újkeletű, nem a tavaly novemberi vb-ülésen merült fel először, hanem már évek óta napirenden szerepel. A végrehajtó bizottság vezetői egy-másfél évvel ezelőtt már komolyan fontolóra vették felállításának lehetőségét. Alaposan utánanéztek a dolognak, még Budapestre is elutaztak ebből a célból, s tanulmányozták az ott működő toxikológiai állomás felszereltségét és munkáját. Előterjesztésük alapján a vb akkor úgy vélekedett, hogy egyelőre nincs mód — s talán még szükség sem nagyon — kijózanító szoba nyitására Szegeden, s ezen az állásponton — ismereteink szerint — a mai napig sem kellett változtatni.

Az első tévedés a kijózanító szobával kapcsolatban maga a kijózanító szoba kifejezés. Ez az ami a kérdés felszínén ismerőit

azonnal meglepészi. Ugyanis egyáltalán nem egyetlen szobáról van szó. A kijózanító állomás — ahhoz, hogy hivatásának megfelelően — egy annak rendje, s módja szerint, szabályosan berendezett, több helyiségből álló orvosi rendelő. Ez nyomban érthető is, ha meggondoljuk, hogy az ide kerülő „beteget”, a részeg embert előbb szabályszerű orvosi kezelésben kell részesíteni, azután pedig le kell fektetni, aludni. Ez már két szoba. Nyilván szükség van laboratóriumra, s a szokásos mellékhelyiségekre is. A kijózanító állomás működtetéséhez személyzet is kell. Orvos, ápolónő, rajtuk kívül talán még egy erős ember is, aki az „erős emberekként” banni képes, azután takarító személyzet stb. Tehát fel kell építeni egy kis rendelőintézetet, azt üzemeltetni, s a dolgozói számára beralapot biztosítani. Azt hiszem felesleges számokkal is bizonyítani, hogy ez így összesen milliókba kerülne.

S mindez kiért, miért? Még Budapest is ritkán fordul elő, hogy telt ház legyen a kijózanító állomáson, pedig az kétféle város. Nyilvánvaló, hogy Szegeden annyi részeg embert össze sem lehetne gyűjteni egy éjszaka, egy „műszak” alatt, hogy a toxikológiai „rentális-sá” váljon. Nagyobb lenne a személyzet, mint a kezeltek száma.

Az sem éppen lebecsülendő ellenérv, hogyha a városnak lenne pénze egy új orvosi rendelő felépítésére, s annak anyagi és személyi feltételeinek biztosítására, akkor sem elsősorban a részeg emberekre gondolna, hanem a város józanéletű lakosságára. Közülük is azokra a betegeknek — saját hibájukon kívül ilyen sorsra jutókra —, akik most zsúfolt orvosi rendelőkben kénytelenek gyakran órák hosszat várakozni, hogy vizsgálatához, recepthez jussanak. Számukra mégiscsak ők a fontosabbak, az ő ellát-

tásukon való javítás a nagyobb gond.

Mi legyen tehát a részegekkel? Legjobb lenne persze, ha nem lennének. De hát a tény, tény, egyelőre ezen sokat változtatni nem lehet. A kijózanító állomásra valóban szükség van, s szükség is lenne még jó darabig. Olcsóbb, könnyebben és gyorsabban megoldható megoldás után kellene nézni. Tudjuk például, hogy Szegeden a közeljövőben két új egészségügyi intézmény is épül, az egyik a járási rendelőintézet, a másik pedig a kórház új ideg-és elmegyógyászati pavilonja. Kézenfekvő az ötlet: ezek valamelyikéhez lenne legcélszerűbb „varrni” a toxikológiai állomást. Az egészségügyi szakemberek nyilván nem túlságosan örülnének ennek az ötletnek, pedig jobbat hirtelenjében nehéz volna mondani. Ily módon ugyanis elérhető, hogy a részegek gondozása ne függjön egybe a betegek gondozásával, de a helyiségek és a személyzet mégis tartozzon valahová.

Az önálló kijózanító állomás felépítésének gondolatából tehát sajnos ki kell juttatnunk, de arról nem tehetünk le, hogy előbb, vagy utóbb mégis megoldjuk a részeg emberek kezelésével kapcsolatos jelenlegi és nem is kevésbé súlyos gondokat. Egy magát kulturáltnak tartó városhoz — bármennyire is kellemetlen és furcsa — még a kulturált részeg-kijózanítás is hozzátartozik.

Fehér Kálmán

A népfrent megyei elnökségének ülése

A Hazafias Népfrent Csongrád megyei bizottságának elnöksége tegnap, szombaton délelőtti ülést tartott Szegeden. Nagy Istvánnak, a népfrent megyei bizottsága elnökének vezetésével, Mol-

nár Sándor titkár előterjesztése alapján megvitatták az idei országgyűlési képviselő-és tanácstagválasztásokkal összefüggő kérdéseket, feladatokat.